

9. LEKCE

Nové hmaty Ě Š Č Ř Ž Ý Á Í É Ú Ď ť ň

Trénink písmene Ě

Měsíc, město, měna, změna, směna, odměna, směnka, směr, průměr, po něm, za něho, před ně, k němu, někdo, někdy, někde, někteří, pětkrát, pětina, pěstitel, zpěv, oběd, odběratel,

Trénink písmene Š

škola, škala, škrt, šiška, šikvnost, špalek, špicka, špendlík, šedive, šesta, šetřít, šikma, poštovník, vyšetřena, proškrtnute, šetřit, ošetřit, ušetřit, poškodit, rozřešit,

Trénink písmene Č

českou, čestnou, zručnou, značnou, určitou, určenou, započatou, končil, pokročil, vyučil se, pokračoval, vyčerpál, mlčel, četl, čaj, čočka, kolotoč, otočka, počet, letopočet,

Trénink písmene Í

Deník, skleník, koník, sborník, kominík, parník, vozík, hledík, fíky, víko, mísa, povídka, síra, mír, stín, víno, píle, obydlí, jarní, úterní, poslední, lední, letní,

Trénink písmene Á

Jádra, jásos, Jáva, jáma, káva, kára, láska, Klára, páska, páv, zásada, závada, zástup, záhada, národ, název, nájemce, hádanka, kolmá, osmá, skromná, zelená, slaná, sladká, úzká,

Trénink písmene Ř

Příroda, přímka, přísnost, přítel, křída, hřívá, zvířata, Okoř, Novinář, truhlář, cukrář, hodinář, mlynář, topenář, řezbářství, přebor, přesnost, přednost, ořech, středa,

Trénink písmene Ý

Tým, týden, rýma, sýr, výr, dýmka, lýtko, pýcha, netopýr, mlýn, mladý, sudý, bledý, tvrdý, starý, letitý, nabitý, zaujatý, stý, pravý, pravdivý, drtivý, zájmový, hotový,

Trénink písmene Ž

život, židle, lžička, kožich, zážitek, mžitky, okamžik,
výživa, nůž, kuráž, obtíž, mříž, kříž, lanýž, věž, zátěž,
strž, průtrž, že, jenže, nejenže, protože, jestliže, už, již,

Trénink písmene É

Podél, délka, obdélník, téma, tréma, réva, céva, scénář,
mléko, malé, milé, čilé, veselé, roztomilé, vyzrálé, rychlé,
okrouhlé, lézat, zalévat, oblékat, pérovat, protékat,

Trénink znaků Ď ť Ň

Lekce 48 v ATF.

Psaní velkých písmen s háčky a čárkami

Čech, Čiňan, Čestmír, Čáslav, Řecko, Řehoř, Říman, Říp.
Šumava, Špičák, Španělsko, Štrasburk, Švýcaři, Ženeva, Žaneta,
Žatecko. Čekej tam. Česala se. Řekni o tom. Řeší to. Žádal
nás. Šel sám. Úvaly, Újezd u Brna, Ústí nad Orlicí, Úpa,
Ústecký kraj, Ósaka. Čti Ústavu ČR. Úrok klesl. Úmysl zná.
Úkoly splní. Úvěr dostal.

Domácí úkol Ě Š Č Ř Ž Ý Á Í É Ú Ď ť ň

Upozornění: Může se stát, že budou v textu interpunkční znaménka, která nebyla zatím probírána. V tom případě znaménko přeskočte.

Jak to přišlo, že dne 20. srpna 1849, o půl jedné s poledne, Rakousko nebylo rozbořeno

Dne 20. srpna roku 1849, o půl jedné s poledne, mělo být Rakousko rozbořeno, takž bylo usnese, no v "spolku pistolovém". Nevím už ani, čím se tenkrát Rakousko provinilo, ale nepochybuju ani dost málo, že rozhodnuto tak po úvaze hluboké. Nebylo více pomoci, věc usnešena, odpřisáhnuta a provedení svěřeno osvědčeným rukám Jana Žižky z Trocnova, Prokopa Holého, Prokúпка a Mikuláše z Husi,

totiž mně, pak Rumpálovic Josefovi, synu to uzenářovu, Frantíku Mastnému, synu ševcovu, a Antonínu Hochmanovi, tomu, jenž byl odněkud od Rakovníka a studoval za peníze svého bratra sedláka. Uvedená příjmena historická nebyla udělena snad hříčkou náhody, nýbrž zcela po zásluze. Já byl Žižkou, nebot jsem byl ze všech nejčernější, mluvil jsem nejrázněji a hned do první schůze našeho

spolku (odbývala se na půdě u Rumpálů) byl jsem se dostavil s černou páskou přes levé oko, což vzbudilo všeobecnou senzaci. Tu černou pásku musil jsem pak ve všech schůzích mít; nebylo to příliš příjemno, ale nedalo se ovšem nic dělat. Ostatní měli na svá příjmena nároky rovněž rozhodné. Věc byla připravena s obezřetností přímo úžasnou. Po celý rok

užívali jsme každý vycházky ku společnému cvičení se v házení prakem. Výtečný materiál na praký dodával Mastný-Prokúpek, a na sto kroků trefili jsme každou stromovou pen, když byla jen s muže suna. Tím jsme se ovšem neobmezili. Po celý rok skládali jsme každý krejcar, at už poctivě či nepoctivě nabytý, do společné "kasy pistolové", odkudž také jmeno spolku. Výtěžek obnášel

nakonec celých jedenácte zlatých. Za pět zlatých koupili jsme před týdnem na Příkopech bambitku "lutišské práce", jak byl prodavač řekl. Dívali jsme se po celé schůze, jež se nyní za nastalých prázdnin odbývaly denně, na svou bambitku, šla z ruky do ruky, a každý z nás potvrzoval, že je to pravá lutišská práce. Nevystřelili jsme z ní posud arci ani jednou, za prvé proto, že

jsme neměli prachu, a za druhé, že posud trval prohlášený stav výmínečný a my se musili tedy mít na pozoru. My vůbec byli jsme velmi bedliví, abychom se neprozradili, proto také nepřibráli jsme pranikoho více do svého spolku, byli jsme v něm jen my čtyři "principisté", ale to jsme věděli, že je nás dost. Také jsme za zbývajících šest zlatých mohli koupit bambitku ještě jednu a tím

svou armaturu zrovna zdvojnásobit, ale my sumu tu určili na prach, o kterémž jsme neměli zcela jasný pojem, mnoho-li stojí. Na plán, jejž jsme měli, stačila jedna bambitka úplně. Měli jsme ovšem ještě něco spolkového, porculánovou dýmku, z níž kouřival při tajných schůzích Prokůpek ve jmenu nás všech; byla to pěkná a významná dýmka s namalovaným kalichem, cepem a sudlicí, ale pro

dnešek nekladli jsme na ni žádné zvláštní váhy. Také jsme měli svůj zvláštní elektrický stroj. Zhotovil nám jej bratr Prokopa Holého, zámečnický tovaryš, ze starého dvougrošáku, ale stroj se neosvědčil. Nechali jsme jej doma.

Předkládám zde náš plán, aby se mu mohl každý obdivovat. Hlavní účel: rozbořit Rakousko. Přední nutnost: zmocnit se Prahy. Nutný

prostředek: dobýt citadely belvedérské, na výběžku Mariánských hradeb, odkud jsme pány Prahy a kde nemůžeme dle našeho náhledu být odnikud bombardováni. Vypočtené podrobnosti: citadela bude přepadena zrovna v čas polední. Povážíme-li, že při přepadání rozličných tvrzí panuje od nepamětných časův úzus vykonat to vždy o půlnoci, že ale právě proto o půlnoci jsou stráže nejspíš vždy

nejbdělejší, musíme přiznat, že úmysl náš byl zrozen zrovna z chytrosti dábelské. Citadela byla v té době střežena jen nečetně, šesti až osmi vojáky. Jeden z nich stál na stráži hned u železných, do nádvoří vedoucích vrat; vrata byla vždy pootevřena a viděli jsme, jak voják tam pohodlně přechází. Druhý procházel se po straně pražské, kde stálo několik děl. Jakoby nic

přiblížíme se ku vratům, my čtyři a ještě někdo - hned se uvidí kdo -, vrhnem se na stráž, skolíme ji, vezmeme jí pušku, dvakrát bouchnem praky do oken strážnice, vrazíme dovnitř na povalující se strážníky, skolíme je a vezmeme jim pušky. Zbývá druhá stráž. Ta se nejspíš vzdá, svážem ji a vezmeme jí pušku. Nechce-li se vzdát, je to její věc, my ji skolíme. Nato hned zavezem jedno

dělo ke vratům, zapálíme smolný věnec, který tam na bidle trčí, a budem z hradeb křičet na Pražany, že je revoluce. Ted přijde vojsko, to se rozumí. Ale nemůže přes zed na nás, a my každý okamžik náhle otevřem vrata, vystřelíme mezi ně z děla a honem zase vrata zavřem. Skolíme první došlé vojáky, ostatní posádka se asi vzdá, protože už bude revolucí odevšad ohrožena, a nevzdá-li

se, je to její věc. My vyrazíme ven, spojíme se s Pražany, a první, co uděláme, bude, že osvobodíme všechny na Hradčanech ještě úpící politické vězně. Ostatek už je tak přirozený, jako když žito roste. První velkou vítěznou bitvu svedem u Německého Brodu, zalákáme armádu tam. Druhou svedem na Moravském poli - zrovna na Moravském poli, duch Přemysla Otakara volal za pomstu. Pak

dobudem Vídně a rozboříme Rakousko. Při tom nám budou pomáhat už Madaři. A pak skolíme Madary. Obdivuhodné! Velmi důležitou úlohu na samém začátku krvavého toho dramatu měla hrát osoba ta pátá. Nevěděla o tom praničeho a neměla ničeho zvědět, až v okamžiku nejposlednějším. Byl to hokynář Pohorák. Byl odněkud od Jenče za Bílou Horou a dojížděl s vozíkem a velkým

svým tažným psem třikráte týdně do Prahy se zabitými kuřaty a holuby. Na něho poukázal vojevůdce Rumpál-Prokop Holý, když se jednalo o věc velkou, totiž o opatření prachu. Prachu sobě opatřit byla věc tenkrátě náramně těžká, kupci směli ho odprodávat jen na prokázané úřední dovolení, a Prokop Holý, u jehož rodičů kupoval Pohorák vždy uzenu, nám sdělil, že kupuje

tento v Praze vždy také prach pro jenečského kupce. Zeptal se ho, zdali by nechtěl nakoupit prachu také jemu za dobré mimotní zaplacení, a Pohorák svolil. Dne 19. srpna odevzdáno Pohorákovi Prokopem Holým celých šest zlatých, z nichž dva zlaté byly královskou odměnou a čtyry určeny na prach. Následujícího dne slíbil, že sobě s prodejem zboží svého i s koupí pospíší, že pak

s vozíkem svým místo k Strahovské bráně pojede Bruskou a tam že Prokopovi Holému prach odevzdá. Ted teprv se doví, že je nás tu celá síla, vypřáhne bílého svého psa z vozíku, nechá vozík stát na silnici a přidá se k nám. Že se přidá, nebylo pražádné pochybnosti, vždyt dostal dva zlaté, a pak ta čest! Něco z něho uděláme pak na všechn způsob, tím může být jist. Mimoto nám

sdělil Prokop Holý, že Pohorák vypravoval vloni po svatodušních svátcích, jak venku v polích strhl husara z koně. "Za Bílou Horou jsou nejsilnější lidé v Čechách," prál Prokop Holý.

"A to jde až za Rakovník," mýnil Mikuláš z Husi a máchnul mohutnou svou pěstí do vzduchu.

Abych tak řekl, mně byla součinnost Pohorákova věci zcela příjemnou. A vsadil bych se, že u ostatních vojevůdců děla se as reflexe zcela podobná. Jednalo se totiž při našem plánu, jak svrchu obšírně sděleno, nejprv o tu stráž u vrat. A tu byla jedna věc, která se byla zběhla teprv před málo měsíci a jejíž stopa zajisté byla podnes na dně duše každého z nás. Hráli jsme si

tenkráté my čtyři - a bylo nás o něco víc než čtyři - v hradebních příkopech míčem. "Velký pasák" jmenovala se vojenská hra naše a váleno semotamo po několik hodin. Měli jsme překrásný míč gumový, jistěže za dva dvacetníky. Hráli jsme výtečně, neboť kolemjdoucí granátník se zastavil, aby se nám obdivoval. Stál tu dlouho, ano pak se posadil i do drnu, aby se mohl obdivovat

pohodlněji. Náhle se stalo, že míč se kutálel srovna kolem něho, granátník se natáhl líně, až se na břich převalil, a zachytil jej. Pomalu pak vstával - to vstávání jeho nemělo žádného konce - a my očekávali, kam asi mohutná jeho pravice míčem mrští. Ale mohutná jeho pravice vstrčila míč pohodlně do kapsy a mohutné jeho tělo hrabalo se líně po úbočí vzhůru. Obklopili jsme

granátníka, prosili, řičeli, hrozili - rezultat byl, že dostal Prokop Holý pohlavek a Mikuláš z Husi také jeden. Pak jsme metali kamení, ale granátník se rozběhl po nás, a spravedlivá historie musí zaznamenat, že jsme utekli všichni.

"Víte, my udělali zcela dobře, že jsme ho neseprali," vykládal pak Jan Žižka z Trocnova. "Víte, co chceme, a kdoví co by se bylo

stalo! Když je spiknutí, neví se nikdy, co se může stát, já to znám! Já už jsem se celý třás - chtěl jsem chlapa chytit - ale myslil jsem si: Počkej jen!" Jasný výklad ten byl všeobecně přijat s vděčností, a každý potvrzoval, že už se celý třás a sotva se držel.

V prvních dnech srpna, když se jednalo již o nejsubtilnější

podrobnosti plánu, ptal jsem se náhle: "Kouše Pohorákův pes?" "Kouše," potvrzoval Prokop Holý; "včera utrh perníkářovic děvečce sukni."

To bylo velmi důležité, že Pohorákův pes kouše. Nastalo jitro památného dne. Neomylná kronika nebes zaznamenala si je co jitro pondělní.

Viděl jsem je lehýnce se šřit, pak popelavě šedivět, pak se poznenáhla světlit, vždy jasnějšího světla přibírat - vše to v dobách nesmírně dlouhých. A přec celá duše prahla podivným způsobem touhou, aby se ani nešeřilo, ani nesvětlilo a příroda skočila přes ten jeden jedinký den. Očekával jsem, že se cos podobného najisto státi musí, modlil jsem se, modlil, a duše má,

přiznám se, mřela tesknou.

Nespál jsem po celou noc. Jen někdy, mžikem přelítla zimničná dřímota, hned nato jsem ale sebou zas na horkém loži mrštil, a měl jsem co dělat, abych hlasitě nezaúpěl.

"Copak je ti - ty vzdycháš?" ptala se několikrát matka. Tvářil jsem se, jako bych spal.

Pak matka vstala, rozsvítla a přistoupila ke mně. Měl jsem oči zavřeny. Položila dlan na mé čelo. "Ten hoch pálí jako ohen. Muži, pojd sem, jemu něco je."

"Nech ho," mínil otec, "někde se včera vztekal. Čerti jimi šijou - ale tyhlety spolky musí přestat, pořád jsou s Frackem, Josefem a s tím rakovnickým pohromadě -"

"Vždyt víš, že se spolu učí, jde jim to líp."

Píšu upřímně. Bylo mně naprosto nevolno. Bylo mně nevolno vlastně už po více dnů, pořád hůř, čím blíž přicházel 20. srpen. Pozoroval jsem cos podobného také u ostatních vojvůdců. V posledních schůzích mluvilo se někdy až trochu spleteně. Přičítal jsem to ve vnitřku svém tomu, že mají vojvůdcové strach. Přemohl jsem sama sebe a vystoupil předevčím rázně. Odpírali vesměs co

nejhrdinněji, rozohnili jsme se, nikdy nebylo mluveno tak rázně jako předevčím. Následující noci jsem spal ale přece špatně. Ano, kdybych byl cítil naprostou hrdinnost u ostatních, byl bych sama sebe cítil také zcela jinak.

Že bych já sám měl strach, nemohl jsem připustit za žádnou cenu. Přec jsem si myslil, a znělo to jako těžká žaloba na osud, proč

asi zrovna mně přidělen ten úkol děsný. Rozboření Rakouska zdálo se mně pojednou býti kalichem plným, nevýslovné

hořkosti. Byl bych se rád modlil: "Pane, odejmi kalich ten ode mne!", ale cítil jsem, že není už zbytí, a vrchol slávy byl mně pojednou vrcholem Golgaty. Příklad však vázala.

V deset hodin jsme měli být na místě, v jedenáct měl přijet

Pohorák; o půl jedné měla se provést akce. Vyšel jsem v devět z domu.

Příjemný letní vánek osvěžoval skráně. Modré nebe se usmívalo jako Mária, sestřička Prokopa Holého, když vyzývala k nějakému čtveráctví. Mimochodem řečeno, byla Mária mou láskou. Vzpomněl jsem si na ni, na úctu, jako jevila vždy k hrdinné povaze mé, a

pojednou mně bylo snáz, a snáz, prsa se vypínala a duše rostla.

Stal se kouzelný obrat, než jsem dostihl Jeleních příkopů, přistihl jsem se dvakrát, že jsem si byl poskočil na jedné noze.

Rozpomínal jsem se, je-li vše v pořádku. Bylo ve vzorném. Dva praky kryly se v mé kapse. V druhé kapse se kryla černá páska na oko. Pod ramenem nesl jsem školskou knihu, kvůli válečné lsti.

Kráčel jsem po Mariánských hradbách kolem cvičících se vojenských oddílů a nezachvěl jsem se ani. Věděl jsem, ty že do té doby budou dávno ve svých kasárnách zpět.

Bylo času dost, obešel jsem tedy celou válečnou pozici. Prošel jsem Chotkovy sady, kde - stále poblíž silnice vedoucí již dolů - zaujmouti měl místo Mikuláš z Husi. Pohlédl jsem dolů do Brusky,

kde měl stát Prokůpek, vyčkávající Pohoráka, aby pak, nadběhnuv mu strmým úvozem, dal nám rychle zprávu. Vystoupil jsem až k citadelce a přešel odtud valy k Bruské bráně. Když jsem byl u citadely, tlouklo mi srdce, když jsem se od ní vzdálil, zase přestalo. Valy od citadely k Bruské bráně tvoří dvě vybíhající bastiony. První z nich je cele vyvýšena a má nahoře v okruhu svém

drobnou planinku; v té byl uprostřed tenkrát malý rybníček se zděnou obrubou, hustým rákosím a křovinami kolem - rejdiště mnohých našich radovánek. Pod jedním tím keřem měli jsme schovánu pěknou hromadu liberních oblázků pro praky. Okruh druhé bastiony tvoří údolí hlubší. Dnes v tom zářezu stojí kavárna Panoráma, tenkrát bylo místo pokryto hustým křovím. O několik kroků dál je Bruská brána - stanoviště moje co vrchního vojevůdce.

Usedl jsem na lávku nad branou a otevřel knihu. Lehýnké chvění probíhalo mi tělem, někdy šournul po zádech mrazík, ale myslím, že to nebyl strach. Bylo mně vcelku dosti dobře. Mnoho, k tomu přispělo, že jsem nebyl spatřil ani jediného spolubojovníka. Měl jsem je v příjemném podezření, že dostali strach a nepřijdou. Pořád mne srdce nutkalo, abych se vůči tomu hrdě vypnul, abych se

cítil, - ale mysl zas pověřčivě zrazovala, že bych je tím snad přivolal, a nevypnul jsem se. Bubny a trubky zněly střídavě na cvičištích mariánském a belvedéřském. Lidé a vozy pode mnou vycházeli a vcházeli do brány. Zpočátku jsem si jich nevšímal, pak začala pověra také zde svou hru. Uhne-li se ten zde na konci můstku směrem k Bubenči,

bude s námi zle - - uhne-li se vlevo k Podbabě, bude dobře. - Jeden - tři - čtyři - pět - všechno jde k Bubenči - trouby ted od Belvedéru znějí jako k útoku - vyskočil jsem. Vtom ze svatovítské věže zazněla desátá. Ohlédnu se a vidím, jak alejemi cape Mikuláš z Husi ku svému stanovišti. Šlechtné, odvážné srdce - udatný bojovník - i prázdniny obětoval velké

věci, mohl být u bratra doma už po čtrnáct dní - - ale cítil jsem, že je mi trochu na závalu, že ho vidím. Musil jsem tedy nyní na vojenskou obchůzku, dle povinnosti své. Šel jsem, drže otevřenou knihu před sebou, pomalu baštami. Nikde zde nahoře procházejícího se člověka. Došel jsem rybníčku. Zde ležel v trávě Prokop Holý. Jak jsem ho

spatřil, začal jsem dělat dlouhé, pádné kroky, jako by těžká, obrněná noha duněla po vozové hradbě. Prokop Holý držel také knihu v ruce a díval se na mne. Oči jeho byly červené.
"Všechno v pořádku?"
"Všechno."

"Máš?"

"Mám!" - Totiž že má bambitku, jemu svěřenou.

Mrknul jsem po křoví, pod nímž ležely naše oblázky. Prokop Holý mrknul taky a patrně se hleděl přitom trochu pousmát, ale nepovedlo se mu to. Vtom vyšel z citadely voják s konví v ruce, oděný v halenu a pohodlnou čepici. Stálý to tam sluha. Na toho

jsme byli v rozpočtu svém zcela zapomněli - no, o jednoho víc! Přicházel pomalu blíž, a když byl zrovna u nás, postavil konev na zem. V nás obou hrklo jako v hodinách.

"Mladí pánové, nemají nějaký cigárko?"

"Nemáme, my -", ale nedopověděl jsem, vždyt jsem přec nemohl říci, že mimo Prokúпка z nás ještě žádný nekouří!

"Ale dva krejčary jistě mají, dají mi je na báček! Já jsem tu už od lonské reberie" - nové, silnější hrknutí, pravá elektrická rána - "a každý den mně tu dávají pánové na báček." Vyndal jsem dva krejčary a podal mu je třesoucí rukou. Voják si hvízdnul, sebral konev a odcházel ani se nepoděkovav. Kývnul jsem rukou a sestupoval k silnici. Vešel jsem do

Chotkových sadů a blížil se Mikuláši z Husi, zaujímajícím lávku na Pěkné vyhlídce. Hleděl přes knihu dolů. Pádny, dlouhý krok, jakoby opět obrněná noha.

"Všechno v pořádku?"

"Všechno," a pousmál se trochu.

"Je tam Prokúpek?"

"Je - a bafčí." Dole seděl Prokúpek na zábradlí, klátil nohama a kouřil doutník. Zajisté trojníkový.

"Zítřka začnu taky kouřit."

"Já taky."

Kývnutí rukou a rozchod co možná pádnými kroky.

Seděl jsem zas nad branou. Vojáci se vraceli v oddílech ze

zábranského svého cvičiště - výborně! Ale kupodivu, dnes jsem hleděl na ně s jakous trapnou nechutí. Jindy mne pohled na ně dráždil, pouhý rachot bubnu stačil na rozpoutání nejblysknavější fantazie; i když nebyla, hravě přimyslel jsem si vířivé, unášející zvuky turecké hudby, sebe jsem viděl v čele na frkající brně, vracejícího se zrovna z vítězných bitev, za mnou vojáci s

veselým hrdinným zpěvem, kolem mne jásající národ, já s nehybnou tváří, kloně jen někdy hlavu, zcela málo. Dnes fantazie jako od včerejška pivo, fádne vyvětrale, z něhož sobě matka vařivala protivnou mně polívku. Hlavě se nechtělo do vítězné výše, jazyk jako by měl lehkou pokrývku hlíny. Když některý z vojáků náhodou pohlídl vzhůru na mne, cuknul můj zrak stranou.

Zahleděl jsem se do kraje. Tiché veseli, jako by na pahorky a do údolí neslyšně padal déšť drobounkého zlata. Přec měl kraj zvláštní elegický ton - zachvěl jsem se vzdor teplému vzduchu.

Pohlédl jsem vzhůru k modrému nebi. Vzpomněl jsem si zas na Mářinku. - Mé drahé děvče! - Ale zdálo se mně, že se jí v nynějším okamžiku tak trochu bojím. Myšlénka se uhnula. - Nu ano

- sto tisíc křižáků porazil Žižka zrovna houfečkem lidí - rytíř Percival pobil sto zbrojenců za hodinu - - ale bůhví co to je, - někdy nemá ani historie přesvědčující sílu - vyvětralé pivo, hlína na jazyku.

Ne - nemožno - nazpět nemožno - budsi!

Lidí ted už vycházelo z brány víc než dřív. Zrak je sledoval bez

myšlénky. Pak začala mimovolně zas pověřčivá hra a rovněž mimovolně jsem ted při ní užíval úskoku. Vsázel jsem při sobě jen na ty, kteří měli rozhodně venkovský šat, a o kterých se mohlo s velkou tedy pravděpodobností soudit, že půjdou spíš vlevo, ven k Podbabě.

Náhlá zimnice mne rozrazila - vstal jsem namáhavě.

Raděj zas na obchůzku! Beztoho volá neúprosná již povinnost. Když jsem se blížil pádnými kroky - ale cítil jsem sám, že nejsou ted moc pádny - zas k Prokopovi, vcházel právě inspekční důstojník do citadely. Počkáme beztoho, až zase vyjde.

Ale na tváři Prokopa Holého pozoroval jsem úbělovou bledost. "Pepíku, ty máš strach," pravím s upřímným soucitem.

Prokop Holý neodpověděl. Položil ukazováček pravé ruky pod pravé oko a stáhl dolejší klapku tak, že bylo vidět vnitřní červený okraj. Znamý to posunek pražské mládeže, jenž v slova přenešen znamená naprostou negaci.

Proč jen neřekl, že má strach! Mohlo být Rakousko ještě - - "Jedenáct," zajektal Prokop Holý. Jedenáctá snášela se teplým vzduchem pomalu dolů. Každé bácnutí třepetalo se dlouho kolem

sluchu a mimoděk jsem pohlédl vzhůru, není-li zvuk ten nějak viditelně ztělesněn. Byly to mohutné rány, které tu odzváněly jednomu z nejstarších a největších státních útvarů evropských! Ještě jsem pomalu obešel vojenskou pozici Mikuláše z Husi a sestupoval pak volným krokem dolů k Prokúpkovi. Zdálo se mně, že musím jeho pozorlivost vrchněvoj vůdcovským pokynem nějak ještě

zbystřit.

Prokúpek seděl pořád ještě na zábradlí, ale už nekouřil doutníček, mělt ted v klíně plnou čepici švestek. Jedl s velkou chutí a každou pecku vyndal opatrně z úst, vzal ji na

ukazováček, opřel o ni palec, švihnul - a už ubíhala hlasitě nařikajíc některá ze slepic, které se procházely na druhé straně silnice.

Už byly skoro všechny odběhly do bezpečné vzdálenosti, jen jedna černá ještě zobala hlínu poněkud neopatrně blízko. Právě byl Prokůpek namířil na ni, když spatřil mne. Střelný palec měl pojednou jiný směr a místo slepice švihla pecka mou bradu tak ostře a štíplavě, jako kdyby jí byl někdo koncem biče přešvih. Prokůpkův obličej zářil blažeností.

"Co to děláš? Ty nedáváš pozor?"

"Já? To víš! Já nemám oči, vid? Chceš?" "Nemám hlad. Zač jsou?"

"Za osm fuků*. Vem si."

"Vemu čtyry pro Pepíka. - Pozor! Každý okamžik už může přijít."

A šel jsem zas vzhůru. Ještě jsem cítil, jak mne švihla pecka bolestně přes ucho, ale neohlédl jsem se, kráčel jsem důstojně dál.

Bylo půl dvanácté, když jsem byl zas u pozice Prokopa Holého. Ležel pořád ještě natažen v trávě.

"Tu máš švestky - jsou od Frantíka."

Prokop Holý odstrčil mou ruku. Položil jsem švestky vedle něho a sebe taky, do trávy naznak.

Nebe bez obláčku. Ale když se tak člověk dívá vzhůru, znenáhla

slábne zrak a zdá se, že se ve vzduchu hemží samí šlehající sebou bílí červíci. Nejen plný zrak, také plné tělo měl jsem pomalu červíků těch, krev skákala a zase se zarážela, teď škubnul sebou ten sval, teď zas onen. Jako by roztavené olovo kapalo z nebe.

Obrátil jsem se stranou, tváří k Prokopovi.

Bily tři čtvrtě.

"Ty - poslouchej -", obrátil se Prokop Holý pojednou ke mně a oči jeho stály v sloup, "jestli nás Pohorák nezradil!"

"To snad ne -", zakoktal jsem. Ale nedalo mně, vstal jsem a přecházel sem tam. Nejděsnější myšlenky o černé zradě válely se myslí.

Tu pohlédnu křovím k ouvozu - ouvozem běží Prokůpek vzhůru, co mu

nohy stačí.

"Prokůpek!" - a první myšlenka je: utečme!

Prokop Holý je také již na nohou. Z druhé strany kvapí sem Mikuláš z Husi. Viděl též běžícího Prokůpka. .

Prokúpek sotva popadá dechu. "Čeledínové pijou tam u krámu kořalku a povídají, že zrovna teď sebral na trhu policajť

hokynáře!"

Nikdo neřekl: "To je Pohorák!" Ale jako když těžký kámen padne mezi ptáky, už jsme byli na všechny strany.

Pádil jsem ouvozem dolů, až se hlava třásla. Mžikem jsem byl u Valdštýnské ulice, ale jakýs pud mne hnál dál. Zahnul jsem do ulice Senovážné, řádkové dláždění ubíhalo pod nohama. Již jsem

byl u kostela Sv. Tomáše a chtěl jsem podloubím kolem náměstí vzhůru - první pilíř minul - vtom běh staven a já se tisknul k pilíři druhému.

Právě policajť zaváděl vedle na strážnici Pohoráka, vozík a psa. Viděl jsem dobře, že Pohorák je mocně dojat. V jeho tváři byl bol nevýslovný.

Dějepis lidstva měl by nemilou mezeru, kdybychom nevyprávěli, co se stalo s Pohorákem.

Vjížděl téhož dne trochu později než jindy Strahovskou branou do Prahy, ba může se říci, že na hokynářský zvyk a pražský obyčej již velmi pozdě: bylo sedm hodin. Šlo to hopkem vrškovými ulicemi dolů, podsední tahoun, bílý hafan, nemusil táhnout a běžel

vesele, náruční tahoun, pan Pohorák, zdržoval vozík a levicí jeho, na voji položenou, škubalo to do výše v pravidelných skoro časových odstavcích.

"Copak dnes tak pozdě, Pohoráku?" ptal se pecnář v Hluboké cestě, kouřící pohodlně a vysvléknut z kabátu, venku na chodníku.

"I - byly štace," pousmál se Pohorák a zarazil s dlouhým "prrrr"

vozík. Sáhl do pravé kapsy, vyndal slamou opletenou láhvičku s kmínovkou a podával ji pecnářovi. "Nezavdáme si?"

"Děkuju, já už jsem ráno svou vysrk."

"Já taky, ale lepších pět otčenášů než jeden." A Pohorák si přihnul ke dnu, zastrčil prázdnou láhev, kývnul a drnčil dál. Na Selském trhu už bylo plno. Policajť vodí Pohoráka s vozíkem

sem a tam. Pohorák se s "panem kaprálem" neunavně hádá, konečně nalezeno místo. Někdy míval Pohorák na trh také zajíce, máslo, vejce mimo drůbež, dnes měl jen zabitě slepice a holuby. Drůbežnictví bylo jeho hlavním obchodem. Pohorák byl tím zvláštním, nevalně příjemným zápachem, jaký domácí drůbež má, celý prosáklý, atmosféra kolem něho měla na několik kroků zcela

určitý ráz svůj.

Pohorák byl již silně přes padesát. Učinil-li sobě čtenář dle něčeho dříve pronešeného ponětí, že Pohorák vynikal jakous postavou mohutnou, lituju, že musím obrazotvornosti jeho dát zcela určité meze. Pohorák nevypadal tak, jako by se v jízdně chtěl s herkuly rvát o cenu. Byl postavy málo nadprostřední, k

týlu poněkud nahrblé, a víc suše kostnaté než složité. Jeho suché tváře byly neštovicovými důlky tak zdobány, že by dobrosrdečnější člověk byl snadno mohl připadnouti na myšlénku poradit mu, aby si tváře dal trochu vydláždil. Na těle měl Pohorák drobně kostkovaný modravý kabát, jenž ale na některých místech, hlavně na zádech pod límcem a na levém rameně vypadal už jako nekostkované vyschlé

bláto, pak umouněné hnědé pantalony, dole vždy hezky vyhrnuté, třeba by nebylo přšelo už od osmi neděl. Hlavu kryla v zimě v letě soukenná, temná čepice, z jejíhož lemu vyčuhovala zastrčená akcízová poleta.

Pohorák ustlal slámy pod vozík do stínu a pes se na ni stočil. Pak vyndal a rozložil po vozíku své zboží. A pak se trochu

narovnal a rozhlíd.

"Panenko," oslovil vedlejší as šedesátiletou prodavačku, "dejte mi tu trochu pozor, jo? Cesta mně vytrávila - jen hrníček bryndy!"

Zašel k blízkému kavárníkovi a vypil hrneček. Pak šel o tři kroky dál ke kořalečnickovi, vysrknul dvě štamprle samožitné a vstrčil

láhvičku pro zásobu do kapsy. Pak koupil dvě makové housky, jednu pro sebe, jednu pro psa, a teď je zas u svého vozíku. "Vpravo nebo vlevo?" ptala se půjčovatelka nízkých stoliček. Pohorák ukázal mlčky prstem, dal ženě dobrák a usednul. Ruka vjela do levé kapsy u kabátu a vynala dýmku a sáček. Šňůra sáčku se roztočila, dýmka nacpala, z pravé kapsy u vesty objevila se

škatulka sirek a Pohorák bafnul. Chutnalo. A teď se rozhlídl po svém zboží.

Kuřata dám po dvou dvacetnicích, holuby po jednom," bručí pro sebe a bafá.

Přistoup zavalitý pan starý. Pan starý nebo paní stará, čili sládek nebo sládková, poznají se neomylně dle toho, že za nimi

služka nese putnu s měděnými obručemi.

"Zač máte ta kuřata?"

"Zač je mám?" mýnil pohodlně Pohorák a přendal dýmku do druhého koutu. "To bych byl hloupý, abych to řekl. Ale prodávám je po čtyřiceti dobrých."

"I jděte, blázne, co vám napadá. Po dvaatřicíti. Chcete? Vemu jich šest."

Pohorák zavrtí jen mlčky hlavou, usedne zas a bafá. Pan starý se vzdálil.

"Pohoráku, dnes to za to neprodáte," mýní sousední prodavačka, kterou byl dřív nazval "panenkou". "Nedržte se, je toho moc v trhu."

"I co je ti, babo jedu, do toho! Já si prodám, zač chci. Hled si svých vápenných pukavců, Pohoráka nebudeš učit prodávat! - Já, kdybych neprodal nic, mám dnes už výdělek v kapse," dodal po chvílce, vyndal z vesty několik zlatek a třepal jimi ve vzduchu.

Paněnka mlčí. Pohorák už taky, bylt zlost svou spláchnul kořalkou.

Paní se služkou.

"Po čem jsou kuřata?" "Po čtyřiceti."

"Tak drahý! Po pětatřiceti. - Nejsou?" Pohorák mlčí.

"No - nebudte tak umíněný."

"Eh co, já za to nemůžu - já jsem si postavil hlavu a konec - jinač nejsou!"

"Milostpaní, pojďme dál," pobízí služka, "vždyt jsou beztoho skoro zeleny."

"Co - zeleny - ty jsi zelena - ty koštále! -

Moje kuřata hrajou všechny barvy," vzal několik kuřat za nožičky a točí jimi ve vzduchu. "Ichuchu!" Veškeré panenky kolem dají se do hlasitého smíchu. Pohorák zapíjí zlost.

A tak to jde dál.

Trh řídne. Holubi a kuřata Pohorákova jsou napořád nedotknuta. Někdy se koukne Pohorák, jakoby tázavě, přec po svém vozíku, a pak si zabručí: "Můžu já za svou hlavu?"

Kořalka začíná zvolna působit.

Přichází uzenkář. "Horky! Horky!"

"Dej sem jeden!" Pohorák vezme párek a sní jej. Mezitím prodává uzenkář u vedlejších hokyn. Za chvílku se vrací k Pohorákovi.

"Pantáto, tři dobráky za párek."

"Za jaký?"

Hokyně protějšší: "Vždyt jste jej ted sněd."

"Já že sněd uzenku? To jste všichni blázni!"

Hádka. Pohorák kleje. Uzenkář šermuje háčkem ve vzduchu a volá policajta.

Policajt: "Měl jste párek?"

Pohorák vytřeštil na něho oči. "Měl."

"Tak zaplatte!"

"To se rozumí! Ted jsem se zrovna upamatoval - vědí, pane kaprál - jsem starý chlap - mám už divnou hlavu."

V okolí smích. Ale Pohorák zasmušile sedá, několikrát pro sebe zaběduje: "Ta hlava - ta hlava!" - pak dopije lahvičku a kouří.

Slunce praží nemilosrdně. Pohorákovi je nevolno. Pohlédl na psa, kterak v stínu pod vozem spí, - pomalu se sebere, přikryje kuřata a holuby plachetkou - vleze pod vozík - - Už i "paní kejevavá", poslední to codenní kupec, odnesla svůj

nákup. Nůše a víka mizí, hokyně odnášejí své bedny s vejci.

Policajt obchází a pobízí: "Sklízet!"

Ted stanul před vozíkem Pohorákovým.

"Sklízet, kdo je od vozíku," a chytil za vůz. Temné vrčení pod vozem. Policajt nahlédne tam a vidí Pohoráka, jak maje čepici pod hlavou, pokojně na slámě spí. "Pohoráku, vstávat!" a zatáhl jej za nohu.

Vtom pes vyskočil a škubnul vozíkem stranou tak, že kolo šlo Pohorákovi přes ruku. Pohorák spí dál. Policajt se usmál. "Poslouchejte, polejte ho trochu," volá na jednoho z metařů, kteří začali již svou činnost. Chlamst, a půl konve vody vychrlilo se na nebohou hlavu Pohorákovu.

Pohorák sebou škubnul, usedl a protírá si oči.

"Vstante!"

Pohorák pomalu vstává. "Jsem nějak celý zmalátnělý - už jsem stár na to dření -"

"No tak půjdete, staroušku, se mnou. Tam se vyspíte."

"No, jak poroučejí." A Pohorák se chytil za voj a šel, kam ho

vedl policajt, s hlubokým žalem v srdci.

Na půdě u Rumpálů rozechvělá schůze. Vzájemné se zapřisáhnutí, že k zradě nedojde nikdy a nikdy. Referát Jana Žižky z Trocnova: "Viděl jsem ho, jak tady stojím, - škubalo to se mnou, ale nemoh jsem mu pomoci!" Jen Mikuláš z Husi scházel při schůzi, byl už na cestě k rakovnickým lesům.

Konec smrtelných úzkostí o šesté hodině kvečeru. Namáhavě vlíkl Pohorák svůj vozík do vrchu a zastavil se u krámu Rurnpálovic. Prokop Holý naslouchal s bušícím srdcem za skleněnými, z krámu do bytu vedoucími dveřmi.

"Přišlo mně zle - musili mne zavést a tam jsem se trochu vyspal. - Musím zůstat přes noc v Širokém dvoře - byl dnes bídný trh - snad bude zítra lepší -"

O několik dní později nalezena v koutě vedle kašny nová bambitka. Nikdo nevěděl, jak tam přišla, a mluvily se divné věci. A teprve asi za čtyry neděle přitočil se Prokop Holý k Pohorákovi, táhnoucímu prázdný vozík z trhu, a ptal se ho:

"Pohoráku, kam jste dal těch šest zlatých?"

Pohorák se zastavil: "Jakých šest zlatých?"

"No víte, co jsem vám dal, abyste nám - abyste mně koupil trochu

prachu."

"Mně šest zlatých? - Jozífku, Jozífku - mně se zdá, že zkoušíte staré lidi - staré lidi zkoušet, to je hřích!" a vyzdvihl kárně prst pravé ruky.

Zdroj: Povídky malostranské, Jan Neruda

Doktor Kazisvět

Neříkali mu vždycky tak, až po jisté příhodě, ale ta byla tak divná, že přišla i do novin. Vlastně se jmenoval pan Heribert a křestním jménem svým nějak zcela neobyčejně, jenže už nevím jak. Pan Heribert byl lékařem, totiž abych pravdu mluvil, on byl skutečně promován na doktora medicinae, ale neléčil pranikoho a praničeho. Sám by se byl musil přiznat, že od doby, kdy co

student navštěvoval kliniky, neměl ani jediného nemocného pod rukama. A byl by se snad i ochotně k tomu přiznal, jen kdyby byl vůbec s někým mluvil. Ale byl to člověk prazvláštní. Doktor Heribert byl synem doktora Heriberta, velmi oblíbeného to druhdy lékaře malostranského. Matka umřela záhy, otec umřel krátce před synovou promocií a zůstavil mu na Oujezdě jednopatrový

doměk, snad také něco peněz, ale ne mnoho. V tom domku doktor Heribert junior sídlil. Dva přízemní krámký na ulici, pronajatý byt v prvním patře kupředu nesly mu něco činže, on sám bydlel v prvním patře ve dvoře a k němu vedly přímo ze dvora schody zvláštní, dřevěnou mříží hned dole u dvora uzavřené, takto nekryté. Jak to u něho v bytu vypadalo, nevím, že ale žil velmi

jednoduše, vím. Jeden z obou krámků byl totiž hokynářský, hokynářka pana doktora obsluhovala a syn její, Jozífek, byl můj kamarád - už jsme dávno, tuze dávno dokamarádili, stalt se Jozífek pak kočím u arcibiskupa a zpyšněl. Ale u něho jsem zvěděl, že pan doktor Heribert vaří si snídani sám, na oběd že chodí do nějaké laciné jídelny na Starém Městě a večeri že odbývá

lecjak.

Doktor Heribert mladší byl by měl po Malé Straně dosti přízně, kdyby byl chtěl. Po smrti otcově přenášeli churaví důvěru svou na něho, ale at přišel chudý neb bohatý, on nevyslyšel žádného a nešel nikam. Znenáhla tedy důvěra přestala, obyvatelé okolní začli ho považovat za něco takového, čemu se říká "zkažený

student", a pozděj se i posmívali: "Ach doktor, ano - ani kočku bych mu nesvěřil!" Doktora Heriberta, podobalo se, přílišně se to netklo. Zdálo se, že vůbec o lidi nestojí. Nikoho nepozdravil, pozdraven nikomu neděkoval. Když šel po ulici, vypadalo to, jako když vichr zvadlý list honí sem a tam. Byl postavy skoro malé - podle nové míry měl as tak půldruhého metru - a tu suchou postavičku svou kormidloval ulicí tak, aby byla od ostatních postav lidských vždy aspon na dva kroky vzdálena. Odtud to zmítání. Modré jeho oko bylo jaksi plno ostychu, jako oko kopnutého psa. Tvář jeho byla světlohnědým vousem zarostlá - zarostlá tvář dle tehdejších náhledů byla také něco zcela

neslušného. V zimě, když měl na sobě šedivý mlynářský kalmuk, zapadala hlavička pod soukennou čepici hluboko do límce z bavlněného astrachánu, a v letě, když měl šedivý, kostkovaný šat lehký nebo ještě lehčí plátěný, kývala se nejistě jakoby na slabé štopce. V letě chodil již o čtvrté hodině ranní do sadů na Mariánských hradbách a tu si zasedl s knihou v ruce někam na

nejodlehlejší lavici. Stalo se, že některý dobrosrdečný soused malostranský si k němu přisedl a mluvití začal. Ale doktor Heribert vstal, sklapnul knihu a šel, neodvětiv ani slova. Pak ho už nechali zcela. Ano, tak daleko to přivedl doktor Heribert, že vzdor tomu, že mu bylo teprve asi čtyřicet let, nestarala se z malostranských panen o něho už ani jedna.

Najednou se ale přihodilo něco - jak jsem řekl, až do novin to přišlo! A o tom chci vypravovat.

Byl překrásný den červnový. Takový den, kdy se nám zdá, že úsměv nejvyšší spokojenosti rozkládá se po nebi, zemi i po tvářích všech lidí. A v den ten pohyboval se pozdě odpůldne nádherný pohřeb Oujezdem k bráně. Pochovávali pana Schepelera, radu

oučtárny zemské, či stavovské, jak se tenkrát říkalo. Bůh nám to odpust, ale věru se zdálo, že i po tom pohřbu je rozestřen onen úsměv spokojený! Tvář mrtvého ovšem nebylo vidět, není u nás zvyk jihu, kde nosí mrtvé k hrobu v rakvi otevřené, aby se naposled ještě, než sklouznou do jámy, ohřáli v slunci. Ale odpočtem-li jistou slušnou opravdovost, nemohla se jakás

všeobecná spokojenost upřít. Ležela za překrásného toho dne lidem jakoby ve všech údech – pomozme si!

Nejspokojenější byli as ti praktikanti zemských úřadů, kteří pana radu na márách nesli. Nedali si to vzít. Dva dny byli v rozechvění a lítali z kanceláře do kanceláře; teď šli hrdě a odměřeně pod nákladem svým, každý přesvědčen, že spočívají na něm

zraky světa a že svět ten si šeptá: "To jsou praktikanti stavovští!" Spokojen byl dále dlouhý pan doktor Link, který po jen osmidenní nemoci zesnulého pana rady byl od téhož vdovy obdržel dvacet dukátů honoráře, celá Malá Strana o tom již věděla; šel teď s hlavou trochu sklopenou, jako by přemýšlel. Spokojen byl soused Ostrohradský, řemenář a nejbližší příbuzný páně radův. Zaživa ho sice pan strýček zanedbával, ale teď už

věděl Ostrohradský, že v kšaftu je mu přiřknuto pět tisíc zlatých, a několikrát byl již k sládkovi panu Kejříkovi mezi průvodem se pronesl: "Přec měl dobré jádro!" Ostrohradský šel hned za rakví a vedle něho obtloustlý, zdravotou svítící pan Kejřík, nejlepší a nejdůvěrnější přítel nebožtíkův. Zrovna za těma dvěma šli pánové Kdojek, Mužík a Homann, vesměs radové

zemské účtárny, ale co do hodnosti mladší než zesnulý Schepeler; také ti byli patrně spokojeni. Ba musíme s bolestí říci, že ani paní Marie Schepelerová, sedící samotna v prvním fiakru, neubránila se všeobecné spokojenosti, že ale bohužel ta její spokojenost z červnové nálady přímo nevyplývala. Dobrá panička ta byla ovšem ženskou, a být již třetí den předmětem vřelého soucitu

tolika lidí, to lechtá. Pak také štíhlému jejímu vzrůstu slušely černé smuteční šaty zrovna roztomile a vždy trochu bledouká její tvář vyjímala se v rámci černého závoje zvláště pěkně.

Jediný, kdo těžce nesl smrt páně radovu a hluboce nepříjemného dojmu nijak se zbavit nemohl, byl sládek pan Kejřík, posud mládenec, a jak již praveno, nejlepší a nejdůvěrnější nebožtíkův

přítel. Bylat mu mladá vdova již včera zřejmě vyjádřila své očekávání, že se jí teď patřičně odmění za to, že mu už za živobytí svého manžela byla tak věrna. Když k němu soused

Ostrohradský poprvé dnes pronesl své: "Přec měl dobré jádro!", odvětil pan Kejřík smutně: "Ba neměl, sic by byl vydržel dýl." A pak Ostrohradskému více už ani neodpovídal. Průvod pomalu došel Oujezdské brány. Tenkrát ještě nebyla brána

ta tak k přefouknutí lehýnká, jak je dnes, vinula se těžkými hradbami, dva dlouhé, křivé a temné tunely stály za sebou, pravá předmluva k hrobům zábranským.

Parádní pohřební vůz byl teď průvod předjel a zastavil u brány. Kněží se obrátili, mládenci spustili máry pomalu k zemi a začalo kropení. Pak kočové povytáhli pohyblivý podklad vozu a mládenci

zdvihli rakev, aby ji dali na vůz. Ted se to stalo! Bud že byl na jedné straně nadbytek sil, nebo na obou stranách zcela stejná neobratnost, - náhle rakev sjela užším koncem k zemi a víko s rachotem odskočilo. Mrtvola zůstala sice v rakvi, ale svezla se trochu do kolenou a pravá ruka se vymrštila přes rakev ven.

Zděšení bylo všeobecné. Rázem nastalo ticho, že soused mohl

slyšet tikot hodinek v sousedově kapse. Zraky všech se vpíjely v nehybnou tvář mrtvého rady. A zrovna vedle rakve stál - doktor Heribert. Byl se právě branou vracel z nějaké procházky, kormidloval mezi hromadou lidí sice sem tam, ale náhle byl nucen zůstat stát zrovna za kněžími a teď byl šedivý jeho kabátek zrovna vedle černého rubáše umrlcova.

To trvalo okamžik. Jaksi mimovolně chopil se Heribert svislé ruky, snad aby ji zase v rakvi umístil. Ale podržel ji v rukou svých, prsty jeho nepokojně hrály, a oči spočívaly pátravě na mrtvém obličejí před ním. Ted vztáhl ruku a rozevřel víčko pravého umrlcova oka.

"No, copak je to?" houkl vtom Ostrohradský. "Pročpak se to

nespraví? Máme tak zůstat stát?"

Někteří mládenci vztahovali ruce.

"Pozor!" vzkřikl malý Heribert hlasem k neuvěření širokýma zvučným. "Ten muž není mrtev!"

"Nesmysl! - Vy jste blázen!" hučel pan doktor Link.

"Kdepak je policie?" volal do toho Ostrohradský.

Na všech tvářích byl nejvyšší zmatek. Jen sládek Kejřík byl rychle přistoupil ke klidnému Heribertovi. "A co se má stát?" tázal se dychtivě. "Není - opravdu není mrtev?"

"Není. Je jen strnulý. Ted ho rychle doneste někam do domu, at zkusíme pomoci!"

"Nejhotovější bláznovství!" křičel pan doktor Link. "Když ten

není mrtev, tedy -"

"Kdopak je to?" ptal se Ostrohradský.

"I prý doktor -"

"Doktor Kazisvět! - Policie!" řičel řemenář, jímž byla náhle zalomcovala myšlenka na těch pět tisíc.

"Doktor Kazisvět," opakovali páni radové Kdojek a Mužík.

Ale již nesl obětovný přítel pan Kejřík s několika mládenci rakev pomalu do vedlejšího hostince U vápenice.

Po ulici nastal hluk a povyk zrovna bouřlivý. Pohřební vůz obracel, fiakři obraceli, pan rada Kdojek zvolal: "Pojdme - vždyt se dozvíme všechno!" ale nikdo nevěděl, co má činit.

"Dobře že jdete, pane komisaři!" volal Ostrohradský na přicházejícího ted

policejního úředníka. "Děje se tu strašná, nedovolená komedie - prznění mrtvol za bílého dne - před půl Prahou -", a následoval komisaře dovnitř Vápenice. Doktor Link zmizel. Za chvílku už byl Ostrohradský zase venku, za ním komisař.

"Rozejděte se, prosím," pravil tento k shromážděným, "nikdo nesmí tam! Doktor Heribert tvrdí najisto, že přivede pana radu k sobě."

Paní radová chtěla z kočáru ven, ale omdlela. Radost může někdy i usmrtit. Ted vyšel chvatně pan Kejřík a přistoupil ke kočáru, kde se paničky s omdlelou paní radovou obíraly.

"Dovezte ji pomalu domů, doma se vzkřísí," radil. A pak zabručel pro sebe: "Je přece příjemná - tuze příjemná!"

Obrátil se, vskočil do fiakru a odjel, kam ho byl doktor Heribert poslal.

Vozy se rozjely, truchlící se rozešli. Ale Oujezd byl u brány pořád pln lidí a policejní stráž musila před domem dbát pořádku. Vypravovali si v kupách nejpodivnější věci. Hned jedni zlořečili doktoru Linkovi a vypravovali si o něm pomluvy, hned zas jiní posmívali se Heribertovi. Občas se

objevil spěchající pan Kejřík a prohodil něco se zářícím obličejem: "Máme nejlepší naději!" -

"Už jsem sám cítil puls. Ten doktor čaruje!" - "Dýchá!" zvolal posledně všecek u vytržení a vrhnul sebou do připraveného fiakru, aby radostnou zprávu dovezl paní radové.

Konečně pozdě večer, již k desáté hodině, vynesli z Vápenice zakrytá nosítka. Po jedné straně šel doktor Heribert a pan Kejřík, po druhé straně komisař.

Ale nebylo jediné malostranské hospody, kde by nebylo bývalo natlučeno až přes půlnoc. O ničem jiném se nemluvílo než o vzkříšení pana rady Schepelera a o doktoru Heribertovi. A mluvilo se zimničně.

"Ten umí víc, než co stojí v latinské kuchyni!"

"Jak se člověk na něho podívá, hned to vidí! Už jeho otec byl

výborný - výborný lékař! To se dědí!"

"Ale že nechce praktikovat? - Ten by si musel stát jako nějaký dvorní rada!"

"Má asi peníze, to je to."

"A proč mu říkají doktor Kazisvět?"

"Kazisvět? Já to neslyšel."

"Dnes jsem to slyšel stokrát."

Po dvou měsících úřadoval pan rada Schepeler zas jako dřív.

"Pánbůh na nebi a doktor Heribert na zemi!" říkal. A jindy zas: "Kejřík je diamant!" -

Celé město mluvilo o doktoru Heribertovi. Noviny o něm psaly nejspíš po celém světě. Malá Strana byla pyšna. Vypravovaly se

věci podivné. Baroni, hrabata, knížata hleděli si prý získat doktora Heriberta za osobního lékaře. Ba jistý vládnoucí král italský mu učinil návrh přímo neslýchaný. Vůbec se co nejnalehavěji ucházeli o něho všichni takoví, z jichž smrti by bylo mnoho lidí mělo radost. Ale doktor Heribert byl jako zabedněn. Ba vypravovalo se, že paní radová mu nesla plný pytlík

dukátů, že se k němu ale nikdy nedostala, a naposled prý ji polil z pavlače vodou.

Zas bylo vidět, že o lidi nestojí. Pozdravovali ho, on ale neděkoval nikdy. Jako dříve kormidloval ulicemi a průsvitná,

suchá jeho hlavička potřásala se bojácně jako chmýří.
Nemocného nepřijal nikdy. Ale přec se mu teď říkalo všeobecně
"doktor

Kazisvět". Spadlo to jako z nebe.
Již jsem ho neviděl přes deset let; ani nevím, žije-li. Jeho
malý domek na Oujezdě stojí posud nedotknut. Musím se jednou
poptat.

Zdroj: Povídky malostranské, Jan Neruda